

DOKTORA YÖNELİK FİZİKSEL ŞİDDETİN İNTERNET HABER SİTELERİNDE SUNUMU: SABAH VE SÖZCÜ ÜZERİNE NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

Presentation of physical violence against physician on internet news websites: a qualitative study on Sabah and Sözcü

Ömer ÖZER¹ , Özlem DORUK ŞAHİN¹

Özet

Çalışma, iki internet haber sitelerinde 2023 yılında doktorlara yönelik fiziksel şiddetin nasıl sunulduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada içerik çözümlemesiyle haberlerde sunulan şiddetin dökümü yapılmıştır. Bazı bulgulardan söz edilecek olursa, sozcu.com.tr internet sitesinde konuyla ilgili sabah.com.tr internet sitesinden daha fazla haber yayımlanmıştır. Her iki internet haber sitesinde de fotoğraf kullanımı yaygındır. Haberler incelendiğinde doktorlara yönelik şiddetin Türkiye'nin her bölgesinde yaşandığı söylenebilmektedir. Haberlerde saldırganların hasta yakını ya da hastanın kendisi olarak tanıtıldığı, saldırıda kullanılan araçlara, saldırıya uğrayan doktorla ilgili bilgilere yer verildiği ancak saldırganların iş, eğitim vb. bilgilerine yer verilmediği saptanmıştır. Saldırganların şiddeti, tedavi sırasında yaşadıkları iddia edilen sorunların çözümünde bir araç olarak kullandıkları görülmüştür. Yaşanan şiddet olaylarına ilişkin yetkili açıklamalarının ve olayların adli boyutunun her iki internet haber sitesinde de yeteri kadar ele alınmadığı anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Medya, şiddet, doktorlara yönelik şiddet.

Abstract

The aim of this study was to find out how physical violence against physicians was portrayed on two internet news sites in 2023. A content analysis was conducted to document the depiction of violence in the news. Some results suggest that the website sozcu.com.tr published more news on this topic than that of sabah.com.tr. The use of photos was common on both sites. The analysis of the news suggests that the violence against physicians occurred in various regions of Turkey. In the news, the attackers are portrayed either as relatives of the patient or as the patient him/herself, details are provided about the tools used in the attack and information regarding the physicians who was attacked; however, details such as the attackers' occupations, education, etc., are not mentioned. It has been observed that attackers use violence as a tool to address issues alleged to have occurred during the treatment. It is understood that authoritative statements regarding the incidents of violence and their legal dimensions are not adequately addressed on both internet news sites.

Keywords: Media, violence, violence against physicians.

1-Anadolu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Özlem Doruk Şahin

e-posta / e-mail: ozlemdoruk@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 04.07.2024, **Kabul Tarihi / Accepted:** 25.09.2024

ORCID: Özlem Doruk Şahin : 0000-0001-8258-1758

Ömer Özer : 0000-0003-2649-6182

Nasıl Atıf Yapırım / How to Cite: Özer Ö, Doruk-Şahin Ö. Doktora yönelik fiziksel şiddetin internet haber sitelerinde sunumu: sabah ve sözcü üzerine niteliksel bir çalışma. ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi. 2024;9(3):254-67.

Giriş

Sağlık hizmetlerinde şiddetin üç boyutu bulunmaktadır: Hasta/hasta yakınının sağlık personeline, sağlık personelinin hasta/hasta yakınına ve sağlık personellerinin birbirlerine uyguladığı şiddettir. Bunlardan sistematik olarak süren ve yıllar içinde artış gösteren boyut hasta/hasta yakınlarının sağlık çalışanlarına uyguladığı şiddettir. Türkiye’de sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin her geçen yıl artması sonucu şiddet, sağlık alanında karşılaşılabilecek mesleki riskler içinde ilk sıralara çıkmıştır (1). Türk Tabipler Birliği (TTB) ve Tabip Odaları tarafından Kasım-Aralık 2023 döneminde doktorlar üzerinde yapılan bir çalışmaya göre; on doktordan dokuzu çalışma yaşamı boyunca en az bir kez ve on doktordan altısı son bir yıl içinde hasta/hasta yakını tarafından şiddet görmüştür. Şiddet gören doktorlardan yalnızca üçte birinin beyaz kod bildiriminde bulunduğu, önemli bir kısmının beyaz kod ya da resmi makam başvurusunun bulunmadığı, dolayısıyla şiddetin genellikle kayıt altına alınmadığı da saptanmıştır (2).

TTB’nin “Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Çalışma Grubu” kapsamında yapılan “Şiddetle Başa Çıkmak” başlıklı çalışmada, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin temel nedeninin “sağlık hizmeti ve sağlık çalışanları üzerinde bir iktidar yaratma isteği” olduğu öne sürülmüştür (1). Amacını “sağlıkta şiddet ile ilgili günlük gazetelerde yer alan haberlerin incelenmesi” olarak belirleyen bir başka çalışmada ise üç gazetenin bu konudaki haberleri incelenmiştir. Söz konusu çalışmada şiddeti yapan kişi, hastane türü, mesleği, şiddetin yaşandığı birim, şiddetin nedeni ve niteliği gibi kategoriler üzerinden çözümlenmeler gerçekleştirilmiştir. Çözümlemede yalnızca fiziksel şiddet değil sözel şiddet de kodlanmıştır. Sonuç olarak şöyle denmiştir: “Şiddetle mücadelede sağlık

kurumu yöneticilerinin, sağlık kurumunda yer alan tüm çalışanların, hastaların, hasta yakınlarının, yasa koyucuların, görsel ve yazılı medyanın üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi beklenmekte, sağlıkta şiddeti önlemede proaktif bir yaklaşımın benimsenmesi önem arz etmektedir.” (3).

Çalışma konusu doktorlara yapılan şiddetin birer kitle iletişim aracı olan iki internet haber sitelerinde sunumundan oluşmaktadır. Çalışma, şiddetin “Fiziksel gücün silahlı ya da silah kullanmadan, kişinin kendisine ya da başkalarına karşı, kurbanın kendi rızası dışında, acı verecek şekilde incitilmesi, öldürülmesi ya da olayın bir parçası olarak kurban olacak derecede tehdit edilmesi unsurlarının açık bir ifadesidir.” tanımından yola çıkılarak yapılmıştır. Bu yaklaşımda sahte ve inandırıcı olmayan tehditler, fiziksel olmayan saldırılar şiddet olarak kabul edilmemektedir. Ancak tanımı yapan Georege Gerbner ve Lary Gross, kazaları ve sel ve deprem gibi doğal felaketleri şiddet olarak kabul etmektedir. Düşünürler şiddetin sosyal ilişki ve iktidar dersi şeklinde okunması gerektiğini bu duruma gerekçe olarak göstermektedir. Nitekim iktidarın temelinde iki şey yatmaktadır. Bunların birincisine göre, insan şiddete kurban gitme korkusunu duyumsar. Öteki ise insanların çevrelerinden gelen tehditlerin bulunmasıdır. Dolayısıyla bu, toplumun bütününe yayılma potansiyeline sahiptir (4).

Türkiye’de doktorlara yönelik şiddet araştırmaları giderek artmaktadır (5 - 10). Özgün çalışmanın diğerlerinden farkı iki internet sitesindeki haberlere yönelmiş olmasıdır. Temel amaç ilgili haberlerde hangi unsurlara yer verildiğini saptamaktır. Kuşkusuz önemli bir mesleği yerine getiren doktorlara uygulanan şiddetin sunumunu sergilemek de önemlidir.

Gereç ve Yöntem

Çalışmada kullanılan veriler halka açıktır ve kişisel veri içermemektedir. Bu nedenle etik kurul onayı alınmamıştır.

Çalışmada, Türkiye’de sağlık alanında artan şiddet olaylarının medyaya yansımalarını ortaya koymak amacıyla içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Çözümleme; bilgi teknolojileri şirketi Similarweb’in internet sitelerine yönelik hazırladığı ölçüm ve karşılaştırma verilerine göre, Ocak 2024 dönemi için Türkiye genelinde haberler ve medya yayıncıları kategorisinde en çok ziyaret edilen internet haber siteleri arasında yer alan sabah.com.tr ve sozcu.com.tr’de yayımlanan haberler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Similarweb’e göre en çok ziyaret edilen internet siteleri şunlardır: 1. hürriyet.com.tr, 2. mynet.com, 3. sozcu.com.tr, 4. sabah.com.tr, 5. milliyet.com.tr (11). Söz konusu sıralama içinden biri merkezden sağa yakın (Sabah: A internet sitesi) diğeri ise merkezden sola yakın (Sözcü: B internet sitesi) bir yayın çizgisine sahip iki haber sitesi seçilmiştir. Bu çerçevede, iki haber sitesinde 01 Ocak - 31 Aralık 2023 tarihleri arasında yayımlanan haberler üzerinde “doktor ve şiddet” anahtar sözcükleri ile tarama yapılmıştır.

Çalışmada kullanılan içerik çözümlemesi; “sosyal gerçeğin belirgin

(manifest) içeriklerinin özelliklerinden, içeriğin belirgin (manifest) olmayan özellikleri hakkında çıkarımlar yapmak yoluyla sosyal gerçeği araştıran bir yöntemdir” (12). Bu yöntemin uygulanmasında belirli aşamalar vardır. Öncelikle araştırmanın hedefleri belirlenmeli, incelenecek içeriğe göre verilerin toplanması gerekmektedir. Daha sonra belirlenen içerik incelenerek gerekli kategoriler oluşturulmalı ve bu kategoriler üzerinden kodlamalar gerçekleştirilmelidir. Son olarak da değerlendirme ve yorumlama yapılmalıdır (13).

Bu çerçevede, ilgili internet haber siteleri üzerinde 01 Ocak - 31 Aralık 2023 tarihleri arasında yayımlanan “doktor ve şiddet” konulu haberler taranmıştır. Bu yılın alınma nedeni araştırmanın yapıldığı yıldan önceki tam yıl olmasıdır. Tarama ve kodlamalar elle gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucu araştırmaya uygun olduğu belirlenen A internet haber sitesinden 13, B internet haber sitesinden ise 16 adet haber çözümlenmiştir. Çözümleme için öncelikle haberlerin tümü okunmuş, irdelenmiş ve kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra bu kategorilere uygun düşen kodlamalar yapılmıştır. Biriken veri bakımından dağılımlara bakılmıştır.

Bulgular

Bulguların gazetelerin internet haber sitelerine göre sunumunda alfabetik sıralama alınmıştır. Önce A ve sonra B gazetesinin internet haber sitesine

ilişkin veriler aşağıdaki tablolarda sunulmuştur (Tablo 1 ve 2). Daha sonra da tartışma bölümünde bir karşılaştırma tablosuna yer verilmiştir.

Tablo 1: A internet haber sitesinin haber başlıkları.

No	Haber başlıkları
1	Bu da oldu: Hasta yakını TIP literatürüne giren doktoru dövdü!
2	Bursa'da çirkin saldırı! Hasta yakını kadın doktoru yumrukla bayılttı
3	Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi'nde doktora yumruklu saldırı: Görüntüler ortaya çıktı!
4	Damar yolu geç açıldı diye doktoru komalık ettiler
5	Doktorun burnunu kıran saldırgan tutuklandı
6	İzmir'de emekli doktor silahlı saldırıda hayatını kaybetti
7	Kocaeli'de sağlık ocağında dehşet! 3 doktor feci şekilde darbedildi: Tekme, yumruk, diş ısırığı...
8	Randevusuna geç kalan şizofreni hastası, doktoru darp etti
9	Samsun'da silahlı çatışma: 7 yaralı
10	Siirt'te psikiyatri doktoruna saldırı
11	Son dakika: 11 haftalık hamile doktora şiddet! Saçlarından çekip yerlerde sürükledi! Tekmeleyip yumrukladı Tutuklandı
12	Tıp literatürüne giren kalp profesörüne silahlı saldırı kamerada
13	Yer Bilecik: Eşiyle ultrason odasına alınmayınca doktoru ve sekreteri darbetti!

*Bu gazetede on üç haber yayımlanmıştır. Bu haberlere birer olmak üzere toplam on üç başlık kullanılmıştır.

Tablo 2: A internet haber sitesinin haberlerinin içerik dökümü.

No	Kategori	Açıklama
1	Haber sayısı	13 (5 uzun haber, 8 kısa haber)
2	Fotoğraf Kullanımı	Tamamında kullanılmış.
3	Haberin kaynağı	Tamamı gazetenin haberi. (Ajans haberi kullanılmamış)
4	Saldırganın mesleği	Belirtilmemiş
5	Saldırganla ilişkin sosyo-ekonomik bilgiler	Belirtilmemiş
6	Saldiri Nedeni	Doktora öfkelenme, Doktorun hastanın saçına dokunması, Damar yolunun geç açılması, Hastanın gözüne bakma, Tartışma, Şizofreni hastası saldırısı, Muhtarlık tartışması, Annesinin ölümünden sorumlu tutma, Ultrason odasına alınmama, Belirsiz (4)
7	Saldirıda kullanılan alet	Beden gücü (Yumruk vb. gibi 10), Sopa, Tabanca (2),
8	Saldirganın cinsiyeti	Erkek (13)
9	Saldirgan-hasta yakınlığı	Kendisi (3), babası (6), oğlu (3)
10	Saldirının gerçekleştiği il	Bursa, İstanbul, Gaziantep, Konya, İzmir, Kocaeli, Elazığ, Samsun, Siirt, Hatay, Bilecik
11	Saldirının gerçekleştiği yer	Hastane içi (11), Hastane dışı (2)
12	Hastanenin niteliği	Devlet (11), Ticari (1)
13	Doktorun cinsiyeti	Erkek (13), Kadın (2)
14	Doktorun uzmanlık alanı	Beyin Cerrahisi, Hematoloji uzmanı, Acil doktoru (4), Göz doktoru, Psikiyatrist (2), Kalp damar uzmanı, Dermatolog
15	Beyaz Kod	3 olayda verilmiş.
16	Yetkili açıklama	Türk Sağlık Sen 2 No'lu Şube Başkanlığı, Sağlık Bakanı sosyal medya paylaşımı, Dekanlık açıklaması, 9 olayda yok
17	Olaya ilişkin sonuç	Göz altına alınma (5), tutuklanma (4), emniyete götürülme, soruşturma, suç duyurusu, göz altına alınıp serbest bırakılma

Beş haber görece uzun, sekiz haber de görece kısa haber olarak kodlanmıştır. Onüç haberin tümünde fotoğraf kullanılmış, haberlerin tümü gazetenin kendi haberi olarak yayımlanmıştır. Şiddet uygulayanların haberdeki durumuna göz atıldığında onların işi ve Sosyo-Ekonomik Statüleri (SES) hakkında bilgiye yer verilmediği anlaşılmıştır. Saldırı nedenlerine bakıldığında üçünde doktora neden şiddet uygulandığı verilmemiştir. Bunun yanı sıra bir haberde “belli olmayan bir nedenle” şeklinde açıklama yapılmıştır. Bir başka haberde ise farklı bir olaya bağlı olarak şiddet uygulandığı anlaşılmaktadır. Son olarak haberlerden birinde doktora şiddet uygulanması saldırganın şizofreni hastası olmasına bağlanmıştır. Diğerlerinde saldırgan tarafından bakıldığında doktorları görevlerini yapmama yönünde değerlendirilebilecek bir anlam çıkmaktadır. Nitekim annenin ölümü, hastanın saçına dokunma, ona öfkelenme, damar yolunun geç açılması, hastanın gözüne bakması, tartışmanın bir parçası olma, ultrasona alınmaması neden olarak gösterilmiştir. Haberlerde yer alan 13 olay 11 farklı şehirde

gerçekleşmiştir. Söz konusu şehirler şöyledir: Üç adet Bursa, birer adet İstanbul, Gaziantep, Konya, İzmir, Kocaeli, Elazığ, Samsun, Siirt, Hatay, Bilecik. Onbir haberde şiddet, hastane içinde iki haberde ise hastane dışında yaşanmıştır. Saldırı düzenleyenlerin on üçü de erkektir. Saldırı düzenlenenler de 13 erkek ve iki kadındır. Doktorların uzmanlık alanlarına bakıldığında Beyin Cerrahisi, Hematoloji Uzmanı, dört adet Acil Doktoru, Göz Asistanı, emekli, iki adet Psikiyatrist, Kalp Damar Uzmanı ve Dermatolog ve bir adet verilmemiştir. Saldırganlar; hastanın kendisi, babası ya da oğlu şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Saldırganların beşinin göz altına alındığı, dördünün tutuklandığı belirtilirken bunların dışında emniyete götürüldükleri, soruşturma başlatıldığı, suç duyurusunda bulunduğu ve göz altına alınıp serbest bırakıldığı ifade edilmiştir. Üç haberde şiddet eyleminin karşılığında beyaz kod uygulandığı belirtilmiştir. Haberlerden yalnızca birinde Türk Sağlık Sen 2 No’lu Şube Başkanlığı’nın yaptığı açıklamadan, birinde Sağlık Bakanı’nın sosyal medya paylaşımından ve bir Dekanın açıklamasından söz edilmiştir.

Tablo 3: B internet haber sitesinin haber başlıkları.

No	Haber Başlıkları
1	Aydın’da doktora saldırı
2	Demir sopalarla saldırılan doktor yoğun bakımda
3	Doktora saldıran psikiyatri hastası gözaltında
4	Doktora şiddet uygulayan öğretmen kovuldu
5	Doktoru önce hastanede, sonra takip edip yolda dövdüler
6	Emekli polisten beyin cerrahına silahlı saldırı girişimi
7	Evde sağlık hizmeti veren doktora saldırı
8	Hastanede görevli doktor, 2 kişi tarafından darbedildi
9	Hastanede güvenlik sayısı artıyor, şiddet salgını dinmiyor’
10	Hatay’da hamile doktora şiddet: Kanama geçirdi, gebeliği tehlikede
11	Kavga hastanede de sürdü... Doktora da saldırdılar
12	Kocaeli’de hasta ve yakınları, tartıştıkları 3 doktoru darp etti
13	Odasına girip kadın doğum uzmanını darp ettiler, cezaları açıklandı
14	Sopayla dövülen doktorda görme kaybı
15	Şanlıurfa’da sağlıkta yine şiddet
16	Van’da sağlık çalışanına şiddet: Asistan doktor yoğun bakımda

*B haber sitesinde ilgili dönemde, doktora şiddet konulu onaltı haber yayımlanmıştır.

Tablo 4: B internet haber sitesinin haberlerinin içerik dökümü.

No	Kategori	Açıklama
1	Haber sayısı	16 (5 uzun haber, 11 kısa haber)
2	Fotoğraf Kullanımı	Tamamında kullanılmış.
3	Haberin kaynağı	Gazetenin haberi (10), ajans haberi (6)
4	Saldırganın mesleği	Belirtilmemiş (14), öğretmen, emekli polis memuru
5	Saldırganla ilişkin sosyo-ekonomik bilgiler	Belirtilmemiş, Orta (2)
6	Saldırı Nedeni	Yüksek ateş şikayetiyle hastaneye getirilen çocuğa damar yolunun geç açılması, Hastayla ilgilenmeme, Bilgi alamama, Doktorun geç kalması, Hastanın sırası gelmeden muayene olmak istemesi ve doktorun kabul etmesi, Muayene sırasında odaya girmek ve tartışma çıkması, Geç müdahale, Belirsiz (8)
7	Saldırıda kullanılan alet	Sopa, Demir sopa (3), Yumruk (8), Tabanca, Yumruk, Tekme
8	Saldırganın cinsiyeti	Erkek (8), Kadın (5) Belirtilmemiş (3)
9	Saldırgan-hasta yakınlığı	Kendisi (4), babası
10	Saldırının gerçekleştiği il	Aydın, Gaziantep (3), Siirt, Bafra, Mersin (2), İstanbul, Antalya, Samsun, Kocaeli, İzmir, Şanlıurfa, Van
11	Saldırının gerçekleştiği yer	Hastane içi (14), Hastane dışı (2)
12	Hastanenin niteliği	Devlet (13), Ticari (1), Belirtilmemiş (2)
13	Doktorun cinsiyeti	Erkek (13), Kadın (2)
14	Doktorun uzmanlık alanı	Hematoloji uzmanı, Acil doktoru, Psikiyatri uzmanı, Aile hekimi, Beyin ve Sinir Cerrahi Uzmanı, Evde sağlık hizmeti veren doktor, Yeşil alanda görevli asistan doktor, Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı, Ortopedi Asistan doktoru
15	Beyaz Kod	4 olayda verilmiş.
16	Yetkili açıklama	Aydın Tabip Odası açıklaması, Başhekimlik açıklaması, Tabipler Odası Başkanı açıklaması, İstanbul Tabipler Odası açıklaması, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Antalya Şubesi Eş Başkanı açıklaması, Bir gün iş bırakma kararı, Samsun valisi ve Sağlık İl Müdürlüğü açıklamaları, Türk Sağlık-Sen Kocaeli Şube Başkanı ile Şanlıurfa Tabipler Odası kınaması, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın sosyal medya paylaşımı
17	Olaya ilişkin sonuç	Göz altına alınma (9), tutuklanma, adli kontrol şartıyla serbest bırakılma, Belirtilmemiş (5)

Haberlerin özelliklerine bakıldığında on bir haberin uzun ve beş haberin de kısa haber olduğu; 16 haberin tümünde fotoğraf kullanıldığı ve kanıt sunulduğu; 10 haberin gazetenin kendi haberi olduğu anlaşılmıştır. Saldırganlar ile ilgili bilgilere gelindiğinde, 14 haberde

saldırganın işi verilmemiştir. Yalnızca iki haberde yer verilmiştir. Onüç haberde olay devlet hastanesinde geçmiştir. Haberlerde 11 saldırırganın cinsiyeti erkek olarak geçmektedir. Beşinde de isim ya da cinsiyeti belirten bir ifade kullanılmamıştır. Şiddet gören doktorların

cinsiyetine bakıldığında ise sekiz erkek ve beş kadın; üç haberde ise bilgi verilmemiştir. Türkiye'nin çeşitli illerinde (Aydın; üç adet Gaziantep; Siirt; Bafra; iki adet Mersin; İstanbul; Antalya; Samsun; Kocaeli; İzmir; Şanlıurfa; Van) yaşanan olayların yüzde seksen sekizi hastane içinde geçmiştir. Ama hastanede başlayıp dışarıda süren olaylar da olmuştur. Saldırganların kullandıkları aletler arasında demir sopa, tabanca, sopa bulunmaktadır. Büyük çoğunluğunda yumruk ve tekme kullanılmıştır. Neden şiddet uygulandığının gerekçeleri ise çeşitlidir: "Sekiz adet verilmemiş; yüksek ateş şikayetiyle hastaneye getirilen çocuğa damar yolunun geç açıldığı gerekçesiyle; hastalarıyla ilgilenmediği gerekçesiyle, üç gündür bilgi vermediğini öne sürerek; geç kaldın tartışması, sırası gelmeden muayene olmak istemesi ve doktorun kabul etmemesi; kavga, bilinmeyen bir neden; muayene sırasında odaya girmek ve tartışma çıkması; müdahalede gecikildiği." Doktorların uzmanlık alanlarına bakıldığında ise şunlar dikkati çekmektedir: "Hematoloji uzmanı; acilde görevli, psikiyatri uzmanı; üç adet aile hekimi; dört adet acil doktoru; beyin ve

sinir cerrahi, evde hizmet veren doktor; yeşil alanda görevli asistan doktor, iki adet doktor; kadın hastalıkları ve doğum uzmanı, ortopedi asistan doktor." Dört adet olayda beyaz kodun da kullanıldığı görülmektedir. Öte yandan dokuz göz altına alınma, bir tutuklama, bir de adli kontrol ve serbest bırakma kararları alınmıştır. Beş haberde de saldırganların durumuna ilişkin olarak bilgi verilmemiştir.

Yetkili açıklamalarına ilişkin bulgular şöyledir: "Aydın Tabip Odası açıklaması; başhekimlik açıklaması; üç adet verilmemiş; Tabip Odası başkanı açıklaması; açıklama ve kınama; iki adet açıklama yok; İstanbul Tabip Odası açıklaması; Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Antalya Şubesi Eş Başkanı açıklaması yapılacak ve bir gün iş bırakma kararı; Samsun Valisi ve Sağlık İl Müdürlüğü açıklaması; Çeşitli açıklamalar: Sağlık Bakanı ve Türk Sağlık Sen Kocaeli Şube Başkanı; Şanlıurfa Tabipler Odası kınaması; X hesabından bir paylaşım yapan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca." B internet haber sitesinin açıklamalara yer verme durumu söz konusudur.

Tartışma

İki internet haber sitesini karşılaştırmadan önce onlar bakımından ortaya çıkan veriyi yorumlamak yararlı olacaktır. A internet haber sitesi açısından söylendiğinde başlıklar, biçimsel olarak en üstte yer alır. İçerik olarak da haber metnini temsil eder. Bunun temel nedeni teknik bakımdan başlıkların spotlardan spotların da haber metninden çıkarılmasıdır. Söz konusu haberlerin başlıklarında çoğunlukla şiddeti çağrıştıran ifadeler geçmektedir. "Dövdü, çirkin saldırı, yumrukla bayılttı, yumruklu saldırı, komalık ettiler, burnunu kıran, hayatını kaybetti, dehşet, darp edildi, tekme, yumruk, dış ısırtığı, darp etti,

çatışma, yedi yaralı, saldırı, şiddet, sürükledi, tekmeleyip, yumrukladı, silahlı saldırı, darp etti." Onüç başlıkta yirmi iki sözcük doğrudan şiddeti ifade etmiştir. Bu, haberlerde bildirilen ve uygulanan şiddete ek olarak okuyucuya da şiddet uygulandığını göstermeye yetebilir. Nitekim medyadaki şiddet medyanın şiddetine dönüşebilmektedir (14). Kaldı ki bu ifadelerin anlamını pekiştiren ya da açıklayan ek sözcükler dikkate alındığında sayı daha da artmaktadır. Elbette önemli olan anlamın kimin lehine kapandığıdır. Hemen hemen tüm başlıklarda yüklem aktif yapıdadır. Bu, saldırı eylemini eylemi yapan/lar lehine

güçlendirebilir. Ya da eyleme gösterilen gerekçeyi meşru hale getirebilir. Örneğin, “damar yolu geç açıldı diye doktoru darp ettiler” ifadesi bu yönde bir anlamla kapanmaktadır.

Onüç başlığın dokuzunda doktor sözcüğü geçmektedir. Ancak bu sayı için “doktorları haklı göstermek için kullanılmıştır” denemeyebilir. Nitekim, haberlerin bu yönde bir anlama sahip olduğu duyumsanabilir ama açık belirtisi bulunmamaktadır. Öte yandan, yalnızca üç haberde saldırıyı gerçekleştiren/ler anılmıştır. Bunların ikisi hasta yakını biri de şizofreni hastası olarak belirtilmiş ve isimleri açığa vurulmamıştır: Saldırıları düzenleyip doktora şiddet uygulayan özneler başlıklarda gizlenmektedir. Bunun yerine ya şiddetin uygulandığı hastane ya da şehir öne çıkarılmaktadır. Bu da doğal olarak bu hastanelerin ya da şehirlerin güvenli olmadığı yönünde bir anlamı barındırarak bireyleri suça iten genel yapının görülmesini engellemektedir. Kuşkusuz deyim yerindeyse “yük” de devlet hastanelerinde yüklenmektedir. Nitekim haberlerdeki olayların yalnızca yüzde on sekiz civarı ticari hastanelerde yaşanmıştır. Haberlerde dikkat çeken bir yön de bazılarında olayın geçtiği ilin isminin haberde önemli bir noktaya konmasıdır.

Beş haber görece uzun, sekiz haber de görece kısa haber olarak kodlanmıştır. Haberlerin gazete tarafından daha çok kısa formatta sunulması doktora saldırı olaylarına gerekli ve yeterli önemin verilmediği şeklinde yorumlanabilir. Onüç haberin tümünde fotoğraf kullanılmış, haberlerin tümü gazetenin kendi haberi olarak yayımlanmıştır. Bu, gazetenin konuyla ilgili uzun haber yayımlayacak enformasyona sahip olduğunu ancak kısa biçimi tercih ettiğini gösterebilir.

Şiddet uygulayanların haberdeki durumuna göz atıldığında onların işi ve Sosyo-Ekonomik Statüleri (SES) hakkında bilgiye yer verilmediği anlaşılmıştır. Ancak incelenen haberler bakımından, devlet hastanelerinin ticari hastanelerden daha çok şiddet olayına

sahne olması “saldırganların sosyo-ekonomik düzeyi yüksek bir grupta yer almadıkları düşüncesini” geliştirebilir. Saldırı nedenlerine bakıldığında üçünde doktora neden şiddet uygulandığı verilmemiştir. Bunun yanı sıra bir haberde “belli olmayan bir nedenle” şeklinde açıklama yapılmıştır. Bir başka haberde ise farklı bir olaya bağlı olarak şiddet uygulandığı anlaşılmaktadır. Son olarak haberlerden birinde doktora şiddet uygulanması saldırganın şizofreni hastası olmasına bağlanmıştır. Diğerlerinde saldırgan tarafından bakıldığında doktorları görevlerini yapmama yönünde değerlendirilebilecek bir anlam çıkmaktadır. Nitekim annenin ölümü, hastanın saçına dokunma, ona öfkelenme, damar yolunun geç açılması, hastanın gözüne bakması, tartışmanın bir parçası olma, ultrasona alınmaması neden olarak gösterilmiştir. Bu şekilde tıbbi nedenlerle yapılmış pratiklerin saldırganla doktor arasında kişiselleşmiş bir sorun gibi verilerek saldırının gerekçelendirilmesi şiddet olaylarının okuyucular nezdinde meşrulaşmasına neden olabilecek niteliktedir. Bunun yanı sıra sorun çözümü bakımından toplumun geldiği seviye ve durumunu gösterecek bir içeriğe sahip olduğu ileri sürülebilir.

Haberlerde yer alan onüç olay 10 bir farklı şehirde gerçekleşmiştir. Söz konusu şehirler şöyledir: Üç adet Bursa, birer adet İstanbul, Gaziantep, Konya, İzmir, Kocaeli, Elâzığ, Samsun, Siirt, Hatay, Bilecik. Yani 11 şehirde şiddet olayları yaşanmıştır. Şehirler, Türkiye’nin yedi bölgesine dağılmıştır. Böylece doktora şiddet belli yerlerde değil Türkiye’nin her yerinde yaşanmaktadır. Bir başka deyişle bölgesel olarak açıklanamaz. Bu olaylar, doktorun prestijinin düşmesine bağlanabilir. Politik, kültürel, sosyal, tarihsel, ekonomik nedenlerle de açıklanabilir.

Onbir haberde şiddet, çoğunlukla hastane içinde iki haberde ise hastane dışında yaşanmıştır. Bu, doktorların hastane içinde ve dışında güvende olmadıklarını gösterebilir. Burada “doktora şiddet sıradanlaşmıştır ve sokaktaki şiddetin bir parçası olmuştur”

yorumu getirilebilir. Saldırı düzenleyenlerin 13'ü de erkektir. Saldırı düzenlenenler de 13 erkek ve iki kadındır. Bazı olaylarda birden fazla insan yaralanmıştır. Bu da şiddetin daha çok erkekler arasında yaşandığını ve düşük SES'deki erkeklerin sorun çözümünde şiddete başvurduklarını ve (olaylar bazında doktorlara saldırdıklarını) işaret etmektedir. Nitekim 11 haberde şiddet olayı devlet hastanesinde yaşanmıştır. Ticari hastanelerde yalnızca iki olay gerçekleşmiştir.

Doktorların uzmanlık alanlarına bakıldığında Beyin Cerrahisi, Hematoloji Uzmanı, dört adet Acil Doktoru, Göz Asistanı, emekli, iki adet Psikiyatrist, Kalp Damar Uzmanı ve Dermatolog ve bir adet verilmemiştir. Elbette dram yaratmadan (ki bir dramdır aslında ve utanılacak bir durumdur), onca yıllık emeklerden sonra insana sağlık dağıtan insanlara teşekkür yerine şiddet gösterilmesi acı bir durumdur. Şiddetin zaten sorunlu bir durum olduğu dikkate alındığında önceki ifade çifte katlanmış etkiyle söylenmelidir.

Saldırganlar; hastanın kendisi, babası ya da oğlu şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla hasta ile kan bağı olan kimselerdir. Saldırganların beşinin göz altına alındığı, dördünün tutuklandığı belirtilirken bunların dışında emniyete götürüldükleri, soruşturma başlatıldığı, suç duyurusunda bulunulduğu ve göz altına alınıp serbest bırakıldığı ifade edilmiştir. Üç haberde şiddet eyleminin karşılığında beyaz kod uygulandığı belirtilmiştir. Bu sınırlı yaptırımlar saldırganların şiddet eylemi karşılığında yeterince ceza almadıkları izlenimi oluşturmaktadır. Öte yandan haberlerde resmi makamların ve yetkililerin konuyla ilgili açıklamalarına da yeterince yer verilmediği görülmektedir. Haberlerden yalnızca birinde Türk Sağlık Sen 2 No'lu Şube Başkanlığı'nın yaptığı açıklamadan, birinde Sağlık Bakanı'nın sosyal medya paylaşımından ve bir Dekanın açıklamasından söz edilmiştir.

B internet haber sitesinde ilgili dönemde, doktora şiddet konulu 16 haber yayımlanmıştır. Bu haberlerde şiddeti gösteren ifadeler oldukça yoğun

kullanılmıştır: "Saldırı, saldırılan, saldıran, şiddet uygulayan, dövdüler, silahlı saldırı girişimi, saldırı, darp edildi, şiddet salgını, doktora şiddet, saldırdılar, darp etti, darp ettiler, dövülen, şiddet, şiddet." Dikkat edilirse tüm haberlerde şiddet ve saldırı gibi sözcükler kullanılmıştır. Olay şiddet olunca bu, metne oradan girişe ve oradan da başlığa yansıtılmaktadır. Kuşkusuz bu da bir çeşit şiddettir; okuyucuya uygulanan şiddet. Oniki haberde doktor sözcüğü geçmektedir. İki haberde de uzmanlık alanı bildirilmiştir. İnternet haber sitesinde ilk elde doktorlara destek çıktığı anlamı oluşabilir ama bu doğru olmayabilir. Nitekim ilk sözcük olarak kullanıldığı üç haber bulunmaktadır ama doktor bunlarda bile özne konumunda değildir. Ayrıca haber dilinde de taraflılık bulunmaktadır. Örneğin, on iki numaralı başlıkta nasıl sorusunun karşılığı olarak tartıştıkları sözcüğü yanıtı girmektedir. Bu da iki tarafın olduğunu ve doktorun hasta yakınlarını muhatap aldığını ifade edebilir. Yani sorumluluğun önemli bir kısmı da doktora atılmaktadır. Haberlerde nerede sorusunun karşılığı büyük oranda verilmiştir. Şehir isimlerinin payı oldukça dikkat çekmektedir. Bazı haberlerde ne oldu sorusunun karşılığı da bulunmaktadır. Örneğin, kanama geçirdi, gebeliği tehlikede gibi. Haber başlıkları bakımından şu net olarak söylenebilir: Haberlerde, doktora şiddet gibi duyarlı bir konuyu işliyormuş gibi yapılmış ama sıradan bir şiddet haberine dönüştürülmüştür. Böyle olmasa, olaylar gerçek neden ve nasıl sorularının eşliğiyle verilirdi.

Haberlerin özelliklerine bakıldığında 11 haberin uzun ve beş haberin de kısa haber olduğu; 16 haberin tümünde fotoğraf kullanıldığı ve kanıt sunulduğu; 10 haberin gazetenin kendi haberi olduğu anlaşılmıştır. Bu gazetede uzun haberle kısa haber arasında okuyucuya olayla ilgili ek enformasyon yükleme durumu gerçekleşmemiş, tekrara kaçan bilgiler verilmiştir. Kuşkusuz gazete, olayların çoğunu kendi haberi şeklinde verdiği için ayrıntılı da işleyebilirdi. Bağlantılarıyla verebilirdi.

Ama haber üretim (kaynaktan bilgi almak) ve yazım kuralları (ters piramit) bütününe takılmıştır. Nitekim okuyucunun karşılaştığı, ajans haberleriyle gazetenin kendi ürettiği haberler arasında pek bir fark bulunmamaktadır. Fotoğrafların işlevini de bu şekilde açıklamak mümkündür. Muhabirler olaya ilişkin kendi ürettikleri fotoğrafları da kullanmış olabilirler.

Saldırganlar ile ilgili bilgilere gelindiğinde, 14 haberde saldırganın işi verilmemiştir. Yalnızca iki haberde yer verilmiştir; bunlar da öğretmen ve emekli polis memurudur. Dolayısıyla onların SES'i orta olarak kodlanabilir. Ayrıca 13 haberde olay devlet hastanesinde geçmiştir. Haberlerde 11 saldırganın cinsiyeti erkek olarak geçmektedir. Beşinde de isim ya da cinsiyeti belirten bir ifade kullanılmamıştır. Şiddet gören doktorların cinsiyetine bakıldığında ise sekiz erkek ve beş kadın; üç haberde ise bilgi verilmemiştir.

Türkiye'nin çeşitli illerinde (Aydın; üç adet Gaziantep; Siirt; Bafra; iki adet Mersin; İstanbul; Antalya; Samsun; Kocaeli; İzmir; Şanlıurfa; Van) yaşanan olayların yüzde seksen sekizi hastane içinde geçmiştir. Ama hastanede başlayıp dışarıda da süren olaylar da olmuştur. Saldırganların kullandıkları aletler arasında demir sopa, tabanca, sopa bulunmaktadır. Büyük çoğunluğunda yumruk ve tekme kullanılmıştır.

Neden şiddet uygulandığının gerekçeleri ise çeşitlidir: "Sekiz adet verilmemiş; yüksek ateş şikayetiyle hastaneye getirilen çocuğa damar yolunun geç açıldığı gerekçesiyle; hastalarıyla ilgilenmediği gerekçesiyle, üç gündür bilgi vermediğini öne sürerek; geç kaldın tartışması, sırası gelmeden muayene olmak istemesi ve doktorun kabul etmemesi; kavga, bilinmeyen bir neden; muayene sırasında odaya girmek ve tartışma çıkması; müdahalede gecikildiği." Doktorların uzmanlık alanlarına bakıldığında ise şunlar dikkati çekmektedir: "Hematoloji uzmanı; acilde görevli, psikiyatri uzmanı; üç adet aile hekimi; dört adet acil doktoru; beyin ve

sinir cerrahi, evde hizmet veren doktor; yeşil alanda görevli asistan doktor, iki adet doktor; kadın hastalıkları ve doğum uzmanı, ortopedi asistan doktor."

Dört adet olayda beyaz kodun da kullanıldığı görülmektedir; bu rakam yüksek değildir. Öte yandan dokuz göz altına alınma, bir tutuklama, bir de adli kontrol ve serbest bırakma kararları alınmıştır. Beş haberde de saldırganların durumuna ilişkin olarak bilgi verilmemiştir.

Yetkili açıklamaları bu türden olaylara gösterilen tepkiler bakımından önemlidir. Söz konusu haberlerde durum şudur: "Aydın Tabip Odası açıklaması; başhekimlik açıklaması; üç adet verilmemiş; Tabip Odası başkanı açıklaması; açıklama ve kınama; iki adet açıklama yok; İstanbul Tabip Odası açıklaması; Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Antalya Şubesi Eş Başkanı açıklaması yapılacak ve bir gün iş bırakma kararı; Samsun Valisi ve Sağlık İl Müdürlüğü açıklaması; Çeşitli açıklamalar: Sağlık Bakanı ve Türk Sağlık Sen Kocaeli Şube Başkanı; Şanlıurfa Tabipler Odası kınaması; X hesabından bir paylaşım yapan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca." Dolayısıyla bir kez daha belirtildiğinde B internet haber sitesinin açıklamalara yer verme durumu söz konusudur.

İnternet haber sitelerinin haber sayıları birbirinden farklıdır. Ancak asıl dikkat çeken bir yılda ortalama 15 kadar doktora şiddet haberi yayımlanması düşündürücüdür. Bu rakam, olayların daha da fazla olacağı olasılığı dikkate alındığında ürkütücü bir durumla karşı karşıya olduğumuz gerçeğini ortaya koyar. Olaylar, iki internet haber sitesinde de benzer sözcüklerle tanımlanmıştır. Önemli olan ise muhabir ve editörlerin haberlere 5N 1K'nın yanıtlarından oluşan klişe sunum dışında kalan bağlam bilgisini girmedikleri ifade edebilir. Uzun haber sayısı iki internet haber sitesinde de aynı olurken kısa haber sayısı internet haber sitesinde üç adet fazladır. A internet haber sitesi tüm haberleri kendi imzasıyla yayımlarken B internet haber sitesi, on habere kendi imzasıyla yer

vermiştir. A internet haber sitesinde saldırganların işine yer verilmezken, B internet haber sitesinde bu durum 14 haberde gerçekleşmiştir. Diğer ikisi ise öğretmen ve polis emeklisi olarak belirlemiştir. Saldırıların nedenleri, yeri, kullanılan aletler ve doktorların uzmanlık alanları farklılaşmaktadır. Bunun yanı sıra olaylar daha çok devlet hastanelerinde ve bunların içinde gerçekleşmiş, beyaz kod uygulaması sınırlı kalmıştır. Saldırganlar, ünlü değildir, cinsiyetleri erkektir. Ama saldırılan doktorların cinsiyetlerine bakıldığında kadın ve erkek olduğu görülmektedir. Saldırganlar genellikle babası, ağabeyi gibi hasta ile kan bağı bulunan kimselerdir. Onlar arasında göz

altına alınıp bırakılan olduğu gibi, az olmakla birlikte tutuklanan da bulunmaktadır. Ayrıca olaylara ilişkin yetkili açıklaması B internet haber sitesinden A internet haber sitesine oranla daha fazla verilmiştir. Yine de iki gazetenin olaylara yaklaşımı bakımından aralarında farklılıktan çok benzerlik olduğu ileri sürülebilir. Nitekim A internet haber sitesinde 13 olan haber sayısı, B internet haber sitesinde 16'a çıkmıştır. Ancak aradaki fark yalnızca üçtür. Bu, toplam sayılar bakımından önemli bir fark olabilir ama soruna B internet sitesinin A'dan daha fazla önem verdiği anlamını geliştirecek bir fark değildir. Diğer kategorilerin çoğunda da benzer durum sezilmektedir.

Tablo 5: İki internet haber sitesinin karşılaştırması.

Kategoriler	İnternet haber siteleri		
	A	B	
Habere ilişkin genel bilgiler	Haber sayısı	13	16
	Uzun Haber	5	5
	Kısa Haber	8	11
	Fotoğraf kullanımı	13	16
	Gazetenin haberi	13	10
	Ajans haberi	-	6
Saldırgana ilişkin genel bilgiler	Cinsiyeti	Erkek (13)	Erkek (8), Kadın (5)
	Mesleği	Belirtilmemiş (13)	Belirtilmemiş (14), Öğretmen, polis
	Sosyo-ekonomik bilgiler	Belirtilmemiş	Orta
	Saldırma nedeni	Çeşitli	Çeşitli
	Saldırıda kullanılan alet	Çeşitli	Çeşitli
	Hasta ile yakınlığı	Kan bağı	Kan bağı
Saldırının yaşandığı yere ilişkin bilgiler	Konum	Türkiye genel	Türkiye genel
	Yer	Hastane içi (11), Hastane dışı (2)	Hastane içi (14), Hastane dışı (2)
	Hastanenin niteliği	Devlet (11), Ticari (1)	Devlet (13), Ticari (1), Belirtilmemiş (2)
Doktora ilişkin bilgiler	Cinsiyet (K)	2	5
	Cinsiyet (E)	13	8
	Uzmanlık alanı	Çeşitli	Çeşitli
Saldırı sonrası	Beyaz Kod	3 haberde verilmiş.	4 haberde verilmiş.
	Yetkili açıklama	4 haberde verilmiş.	15 haberde verilmiş.
	Sonuç	Sınırlı	Orta

Burada son bir değerlendirme yapmak yararlı olacaktır. Ünlü iletişim bilimci James D. Halloran'a göre çalışmalarını, şiddet konusu davranışlar ve toplumda şiddet üzerinde yoğunlaştırmış araştırmacılar, medyayı, şiddet konusu davranışın başlıca kaynağı saymamışlardır. Buna karşılık, asıl ilgi alanları kitle iletişim araçları ve şiddet olanlar, medyayı daha çok suçlamışlardır. O, medyanın şiddeti kullanırken bir toplumsal denetim aracı olarak işlev gördüğünü kabul etmek gerektiğini belirtmektedir. Ama bu işleve, yerleşmiş düzende çıkarları olanlar açısından olumlu bakılabilir. Toplumda değişiklik isteyen başka gruplar açısından zorunlu olarak böyle bir işlevden söz edilemez (15). Özgün çalışma hem toplumda şiddetin varlığına hem de medyada sunumuna sorgulayıcı bakmasından dolayı, medyayı şiddet konusu davranışın temel nedeni/kaynağı saymamaktadır. Ama onu suçlu da bulmaktadır. Nitekim medya sosyal gerçekliği alır medya/kendi gerçekliğine dönüştürür ve insan gerçekliği de bundan beslenir (14). Ayrıca medyanın şiddeti kullanırken toplumsal denetimde bulunmasına olumlu bakılması da yanlış bulunmaktadır. Nitekim şiddet içeriğiyle de medyanın hegemonyanın

başarılmasında işlevsel olduğu belirtilmektedir (16) ve bu araştırmalarla kanıtlanmaktadır (17).

Tartışmayı kapatmadan önce çalışmanın zayıf ve güçlü yönlerine ilişkin bir saptama yapılmalıdır. Makale açılırken sağlık alanında üç türlü şiddet yaşandığı vurgulanmıştır. Hasta/hasta yakınının sağlık personeline, sağlık personelinin hasta/hasta yakınına ve sağlık personellerinin birbirlerine uyguladığı şiddettir. Bunlardan sistematik olarak süren ve yıllar içinde artış gösteren boyut hasta/hasta yakınlarının sağlık çalışanlarına uyguladığı şiddettir. Bu çalışmanın önemli bir sınırlılığı, yalnızca doktorlara uygulanan şiddeti kapsamıdır. Yani birinci madde bile tam olarak gerçekleştirilememiştir. Ancak doktorlara şiddetin haberlerinin ayrıntısına inilmiştir. Elbette iki internet haber sitesinde gerçekleştirilebilmiştir çalışma. Bu da bir sınırlılıktır. Ayrıca internet haber siteleri haberlerini kapsamı, basılı ve görsel ve yeni medyaya yönelmemesi ve haberi aşmaması da sınırlılıktır. Bunların yanı sıra elbette en önemli sınırlılık, yalnızca fiziksel şiddeti ele almasıdır. Gelişmiş teknikler kullanılmaması ise çalışmaya hem sınırlılık hem de orijinallik katmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, iki internet haber sitesinde yer alan doktora şiddet haberleri çözümlenmiştir. Söz konusu çözümlene yukarıda verilen tanımdan hareket edilerek yapılmıştır ve fiziksel şiddete odaklanmıştır. Bu çerçevede her iki siteden toplam yirmi dokuz haber incelenmiştir. Bir yıl için yalnızca doktorlara yönelik fiziksel şiddeti içeren toplam haber sayısı az değildir. Bu, olayların da azımsanmayacak seviyede olduğunu göstermektedir. Kuşkusuz medyaya yansımaya olayların olduğunu tahmin etmek güç değildir. Haberlerin büyük bölümü internet haber sitelerinin

kendi haberidir. Eğer haber siteleri ajans haberlerini kendi haberi olarak sunmuyorsa ve ajanslardan gelen diğer haberler de geçilse toplam haber sayısının yükselebileceği söylenebilir.

İki internet haber sitesinde nicel olarak önemli sayıda haber verilmiştir denebilir ama nitel olarak olumlu görüş yanlış olabilir. Haberlerin çözümlene bulguları niteliksel bakımdan değerlendirildiğinde gazeteler arasında başlık kullanımında uzunluk-kısalık dışında anlamlı olabilecek bir fark olmadığı gözlenmiştir. B sitesinde haber dilinde sağlıkta şiddet olaylarına yönelik

eleştirel olunmaya çalışılsa da bu gerçek bir eleştirelilik sağlamaya yetmemiştir. Örneğin başlıklarda olayların gerçekten nasıl yaşandığını ve nedenini açıklayan bir içerik sunulmamış; sıradan şiddet haberleri gibi sunum yapılmıştır. Oysaki bu olaylar sıradan değildir ve sıradanlaştırılması da doğru olmamaktadır. Saldırganların hangi SES grubunda yer aldıkları konusu açık olmasa da tahmin etmek zor değildir. Varsayım olarak orta, ortanın altı ile alt SES'dekilerin devlet hastanelerini daha çok tercih edecekleri düşünüldüğünde şiddet uygulayanların da bu grubu temsil ettikleri söylenebilir. Bu da Türkiye'de çok sayıda insanın sorun çözümünde şiddete başvurduğu anlamını içerir.

Öte yandan A haber sitesi, yetkili açıklamalarına çok az yer vermiştir. Bu açıklamalar B haber sitesinde daha fazladır ama konunun önemi açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir. B haber sitesinde kısıtlı açıklamalara karşı yayın çizgisinin izin vereceği üzere eleştirilere A haber sitesinden daha fazla yer vermiştir. Ancak gazetecilik diliyle konuşulduğunda muhabirlerin bu

açıklamalardan negatif ya da pozitif içerikli bir flaş yakalayıp öne çıkarmaları beklenirken bu durum gerçekleşmemiştir. Aslında olay tarafları yok sayılmıştır. Onlar arasında halk sağlığı uzmanı, sosyolog, psikolog, eğitimci, iletişimci, hukukçu hatta ekonomist ve siyaset bilimci gibi uzmanlardan görüşler haberlerde bulunmamaktadır. Bu, önemli bir eksikliklerdir.

Yeni bir çalışmada tüm sağlık personeli dikkate alınabilir. Böylece konuyla ilgili daha fazla haber yakalanabilecektir. Bu haberler arasında haberlere yer verilmiş bakımından dağılımlara bakılabilir. Elbette statüye göre önem verilebilir haberlerde. Ya da olayın büyüklüğüne. Oysaki bu şiddet her zaman, her yerde ve her büyüklükte yanlıştır. Ayrıca içerik çözümlemesinden farklı olarak konu eleştirel söylem çözümlemesi ile de ele alınabilir. Bu çalışma içerik çözümlemesiyle konuyu önemsemıştır. Elbette eleştirel söylem çözümlemesiyle yapılacak bir çalışmada da ideolojik üretimin biçimi ve boyutları ortaya konabilir.

Kaynaklar

1. Oğan H, Sercan M, editors. *Şiddetle Başa Çıkmak (4. Baskı)*. İstanbul: Türk Tabipleri Birliği Yayınları; 2019.
2. Türk Tabipleri Birliği. *Sağlıkta Şiddet Çalıştayı, Çalıştay Raporu: 2024*.
3. Aslan Ş, Güzel Ş. Türkiye'deki Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*. 2018; 5(31):4995-5002. doi:10.26450/jshsr.856.
4. Gerbner G, Gross L. *Living with Television: The Violence Profile*. *Journal of Communication*. 1976;26:172-94.
5. Bıçkıcı F. *Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet ve Neden Olan*

- Faktörler: Bir Devlet Hastanesi Örneği. Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*. 2013;5(1):43-56.
6. Çayırılı İ, Yüceli BH. *Sağlık İletişiminin Bakış Açısı ile Türkiye'de Sağlık İşyeri Ortamında Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet*. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 2014;31(Sağlık İletişimi Özel Sayısı):52,27.
7. Erten R, Öztora S, Dağdeviren HN. *Sağlık Kuruluşlarında Doktorlara Yönelik Şiddet Maruziyetinin Değerlendirilmesi*. *Türk Aile Hekimleri Dergisi*. 2019;23(2):52-63.
8. Mansur F. *Sağlık İletişiminde Yaşanan Sorunların Hekimlere*

- Yönelik Şiddete Etkisi, *İşletme Akademisi Dergisi*. 2022;3(1):57-69.
9. Yiğit A, Uğurluoğlu D. Türkiye'de Hekime Yönelik Fiziksel ve Sözel Şiddet Düzeyinin Meta Analiz Yöntemiyle Belirlenmesi. *SHYD*. 2020;7(1): 99-111.
 10. Karaman N. Sağlık çalışanlarına şiddet haberlerinin çerçeveleme yaklaşımı ile incelenmesi, *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*. 2024;6(1):263-84.
 11. Türkiye genelinde en çok ziyaret edilen web siteleri [internet]. *Similarweb*; 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.similarweb.com/tr/top-websites/turkey/>
 12. Gökçe O. *İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2006.
 13. Bilgin N. *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2006.
 14. Özer Ö. Medyada Şiddetin Temsili. *TRT Akademi Dergisi*. 2024;9(20):5-33.
 15. Halloran D J. *Kitle iletişimi: Şiddetin belirtisi mi, yoksa nedeni mi? İçinde: İletişim ve toplum sorunları kuram ve uygulama*. İstanbul: Unesco Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, 1983. pp 62-84.
 16. Shanahan J, Morgan M. *Television and Its Viewers Cultivation Theory and Research*. Cambridge University Press, 1999.
 17. Özer Ö. *Cultivation Theory and Hegemony: A Research from Turkey on Cultivational Role of Television*. *Society and Technology*. 2011;1:588-94.